

DAGSINS MEINING

Veljarakanning og um at dumma seg

Veljarakanningar skulu sjálvsagt altíð takast við hós-kandi fyrvarnum, men kunnu tó geva eina ábending, hvussu rákið er. Tað áhugaverða er ikki bert sjálv kanningin, men víðhvert er tað ógvuliga læuríkt at siggja, hvussu fólk reagera uppá úrslitið av slíkum kanningum.

Samgongun fær eitt herðaklapp í seinastu veljara-kanningini, sum Gallup hevur gjørt fyri Útvarpið við tað, at hon stendur til at økja meirilutan frá 21 ting-limum til 23. Hetta merkir, at tann einasti stóri flokkurin, ið ikki er í samgongu, hóast framgongd, er uppaftur meiri isoleraður frá meirilutanum. Hvussu svarar so stóri andstöðuflokkurin, tá hann verður biðin um at viðmerkja seinastu veljarakanning? Finnir hann tær diplomatisku vendingarnar fram? Rættir hann hondina út til samstarv? Nei, hann tosar um, at flokk-urin hjá Løgmanni fær framgongd, í at hann hevur dummað seg minst í samgonguni. Eitt ógvuliga sigandi úttalilsí, ikki fyri samgonguna, men sigandi fyri hvussu flokkurin, ið setti dagsskránna við buldri og braki seinastu fimm áriní, reagerar, tá hann ikki longur sleppur at seta dagsskránna í almenna kjakinum.

Ikki kann sigast, at viðmerkingin, um at hava dummað seg, er tann mest búni mátin at viðmerkja eina veljara-kanning, ið ikki er, sum ein kundi ynskt. Spurningurin er, um ikki slíkur hugburður frá Tjóðveldisflokkinum just er orsøkin til, at hann er í tí isoleraðu støðu sum hann er.

Svart hvíti politikkurin, har tað mest snúði seg um full-veldi ella einki, eydnaðist ikki sum ætlað, men tað tygkst sum hesin veruleiki hevur ringt við at treingja fjøgnum hjá leiðsluni í hesum flokki, ið oftani tosar sum um, at hon umboðar ein meiriluta av Føroya fólki. Tað ger hon ikki, og havandi í huga føroysku skipan-ina, har stjórnarvald fæst gjøgnum samgongusamstarv, so hevði sama floksleiðsla helst staðið seg betur við eitt sindur av sjálvrannsakan og kanska roynt at tosað við tey í egna politiska baklandi, ið hava víst í verki, at mál kunnu røkkast við samstarvi heldur enn konfronta-tión. Um flokkurin ikki ger hetta er tað spell, tí tað ger føroyska politiska lívið eitt sindur fátakari, enn tað annars kundi verið.

Tað skal verða okkara vón, at samstarvsvilji fer at vinna á firtni og gangi, soleiðis at tíðin frá Heima-stýrslógini til 1974 ikki fer at endurtaka seg, har Tjóðveldisflokkurin við einum einstokum undantaki sat í andstöðu alla tíðina, tí at flokkurin ikki kundi sam-starva við hinar føroysku flokkarnar. Samstarv og virðing hvør fyri øðrum, er lykilin til at kunna luttaka í stýringini av hesum landi. Harfyri eg ikki sagt, at man skal sleppa øllum sínum grundleggjandi sjónar-miðjum. Spurningurin er um at finna ta røttu javn-vágina saman við øðrum. "Fordu(ø)mmandi" úttalilsí gagna ikki hesi gongd. Lívst so spyrst.

Sosialurin

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
jan@socialurin.fo
Blaðstjóri: Eiríkur Lindenskov
eirikur@socialurin.fo
Figgjarleiðari: Tóki Højgaard
toki@socialurin.fo
Marknaðardeild: lysing@socialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@socialurin.fo
Gudny Langaard gudny@socialurin.fo
Hjördis Gregersen hjordis@socialurin.fo

VIÐMERKINGAR

SvF og bankasendingar

Ivan Niclasen
SvF

Johan Petersen hevur helst misskilt okkurt, tá hann í lesarabrævi leygardagin førir fram, at SvF villeiðir í bankamálinum.

Tí skal eg stutt spola aftur til bankasendingarnar. SvF sendi í 1997 triggjar sendingar um bankamálið. Sendingarnar viðgjørdu hendingarnar í 1992 og partabrævaumbýtið í 1993, tá Føroyar snøgt sagt fóru á húsagang. Húsagangurin byrjaði við, at føroyska bankakervið brendi saman.

Tí lænti Landsstýrið í 1992 og 1993 pengar frá donsku stjórnini, sum gjøgnum Figgjargrunnin, fóru inn í føroyska bankarenslið.

Talan var um 2,7 miljardir krónur. Tað var hesa upp-hædd eg sipaði til í annon-seringini til bankasending-arnar, sum vit endursendu í vikuni. Føroyar livdu við hesi avtalu til 1998, tá ein

Jógvan Arge í fastasta svøvni

Heðin Mortensen
formaður í mentanar-nevndini

Síggi í bløðunum, at Jógv-an Arge - honum so líkt - kemur við negativarum viðmerkingum til býráðs-arbeiðið. Hesaferð skrivar hann um strongða barna-ansing, sjálvt um hann sjálvur situr í mentunar-nevndini og viðger barna-ansingartørvin, og tí skuldi verið væl kunnaður í hesum máli.

Jógvan Arge, kommunan kroystir ikki fleiri børn inn á stovnarnar, enn teir er normeraðir til. Hesi tøl og yvirlið yvir stovnar hevur tú fingið á hvørjum ári í hondina, tá viðgerðin av figgjarlógini hjá kommun-uni hevur verið fyri.

Seinast tú fekst hesi tøl, var á mentunarnevndar-fundi týsdagin í síðstu viku,

Sosialurin í Norðoyggjum:
Postsmoga 231
Nólsoyar Pálsgota 1, 700 Klaksvík
tel. 458686 fax 458687
e-post: klaksvik@socialurin.fo
Solby Eliassen solby@socialurin.fo
Magnus Gunnarsson maggi@socialurin.fo
Páll Holm Johannesen pall@socialurin.fo
Terji Nielsen terji@socialurin.fo
Anna V. Ellingsgaard anna@socialurin.fo
Eydna Skaale eydna@socialurin.fo
Hans Kárasen Mikkelsen hans@socialurin.fo
Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@socialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@socialurin.fo
Terji Nielsen terji@socialurin.fo
Myndamenn:
Sosialurin í Vágum:
360 Sandavágur
tel. 333820, 220507 fax 333720
e-post: edvard@socialurin.fo
e-post: vagar@socialurin.fo

Blaðið verður prentað mánaðag-fríggjadag klokkan 14⁰⁰

iskum ynski um at koma til botns í bankamálinum, í partabrævaumbýtinum og í spurninginum um Føroya-bólkin. Hetta vóru mál, sum vóru nógv frammi tá, og tað hevði verið lógið um ein fjølmiðil púra tagði hesu evnir burtur.

Leiðslan í SvF hevði eisini fult álit á, at teir báðir Hogni Hoydal og Ronnie Thomassen gjørdu sitt ar-beiði til lítar. Eftirfylgjandi kundu vit eisini siga, at tað gjørdu teir. Bankasending-arnar vóru triggjar doku-mentarsendingar gjørdar út frá teimum fyrirtreytum og tí vitan, vit høvdu í 1997.

Men - tað er greitt, at slík evnir høvdu ovurstóran politiskan áhuga. Til løg-tingsvalið í 1998 vóru fleiri politiskir flokkar eisini altráir eftir at fáa hesi fjøl-miðlafólk á listan. Og sjálvandi høvdu banka-sendingarnar og Grønborg-kanningin avgerandi ávirk-an á valið. Tað verður held-

ur ikki seinastu ferð, at nýggji vitan ella eldfimar frágreiðingar hava avger-andi ávirkan á eitt val. Og somuleiðis er tað hvørki fyrstu ella síðstu ferð, at ein fjølmiðlamaður, sum hevur gjørt vart við seg í einum politiskt viðbreknum evni, ger eitt gott val. Men her eiga journalistikkur og politikkur ikki at koma í bland, um ein so eftirfylgi-andi er samdur við polit-ikkaranum Høgna Hoydal ella ei.

Bankasendingar og Grønborg

At enda kann eg leggja afturat, at just bókin hjá Richard Mikkelsen, sála, frá 2001, stutt nevnr bankasendingarnar og Grønborg-kanningina. Og her staðfestir ein heldur uppgevandi Richard Mikk-elsen, at Grønborg kann-ingin í ein stóran mun vátta-aði upplýsingarnar í banka-sendingunum hjá SvF.

--	--

--	--

fáa ansing fyri sínum børn-um, soleiðis at møguleiki er fyri at koma út í vinnu.

Og meira er á veg, tí longu fyri komandi ár eru triggir nýggir stovnar á veg í Nólsoy, á Velbastað og í Hoyvíkshaganum Suður. Men hetta hevur Jógvan Arge ongan áhuga í, tí nú er einki mál at runbla við.

Tú mást bara siggja sann-leikan í eyguni, at málið er rokkið og avgreitt, Jógvan. Her er einki at koma eftir!

Nú hetta valskeiðið er farið at halla, er nógv at vísa á, sum er framt á nógvum økjum. Enn er sjálvandi nógv eftir at gera, og í minari verð verður størsta takíð í næstu setu at fáa loyst ansingar- og røkt-artørvin hjá okkara eldru á líka fyrimyndarlignin hátt, sum vit hava loyst barna-ansingina.

Tey, ið hava lagt lunnar undir tað, vit onnur kunnu

byggja víðari á, standa nú fyri torni, og tí eiga vit at leggja allar kreftir og neyð-uga peningin í hetta økið. Vit eru eisini longu væl á veg við Tjarnargarði og víðari úthygging av honum, eins og heimið í Vallalið kann nevast.

Nú haldi eg, at stundin er komin, at Jógvan Arge eisini smoyggir upp um armar og ger seg til reiðar at vera við í arbeiðinum, heldur enn altíð at vera við tað ringa orðið, tí tað tænr ongum endamáli. Tað mátti verið so líka til, at Jógvan Arge frøddist um, at ans-ingartørvurin varð loystur í hesi setuni, men her haltar hjá Jógvan Arge, tíverri.

At enda havi eg eini ráð at geva tær, Jógvan Arge. Eg haldi ikki, at tú skalt leggja eftir okkara umsiting í hesum máli, tí hon kann á ongan hátt lastast fyri, at tú ikki fylgir nóg væl við!

Tey, ið hava lagt lunnar undir tað, vit onnur kunnu

Lýsingar	
Freistir:	Tekstlýsingar Størrí lýsingar Lýsingartorgið Heilsanir
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10 Frí. kl. 15 Frí. kl. 12 Frí. kl. 12
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10 Mán.kl. 15 Mán. kl. 12 Mán. kl. 12
Hósdagsblaðið	Mík. kl. 10 Týs. kl. 15 Týs. kl. 12 Týs. kl. 12
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10 Mík. kl. 15 Mík. kl. 12 Mík. kl. 12
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10 Hós. kl. 15 Hós. kl. 12 Hós. kl. 12
Størrí lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettut freistir.	
Framhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.	
Stødd:	
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigar nar er 4mm.	
Innsent tilfar	
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðsl-an ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.	

Barnaansingartørvurin er loystur við nýggjum stovnum

Viðmerking til lesarabræv frá starvsfólkunum á Dagstovninum í Hoyvík 11. september

Gunnleyg Durhuus
trivnaðarsjóri

Av tí at fleiri viðurskifti í lesarabrævinum hjá starvs-fólkunum á Dagstovninum í Hoyvík ikki eru í tråd við veruleikan, vil eg gera nakrar fáar viðmerkingar.

Tað er ikki rætt, tá ført verður fram, at Tórshavnar býráð hevur koyrt eyka børn inn á verandi stovnar fyri at nøkta barnaans-ingartørvin. Tørvurin er loystur við at bygdir eru fleiri nýggir dagstovnar, bæði í Tórshavn, í Kolla-firði og í Kalbak.

Av skrivinum fær ein ta fatan, at teir flestu stovnarir hava tikið fleiri børn inn enn teir rúma og er tað beinleiðis skeivt.

Tórshavnar kommuna hevur 33 dagstovnar í dag, og teir flestu av stovnunum hava sama tal av børnum í ár, sum teir høvdu síðsta ár.

Býráðsarbeiði er eisini politikkur

Hildur Eyðunsdóttir
Býráðslimur fyri Tjóð-veldisflokkin í Tórshavnar kommunu:

avgerðir, hesin politikkur, sum borgarin merkir í ger-andisdegnum.

Tað er ikki óvanligt at hoyra fólk siga, at býráð-sval er meira persónligt enn løgtingsval, við tí grund-geving, at býráðsarbeiði er ikki so politískt sum løg-tingsarbeiði. Tað er óiva-rætt, at tað hevur verið so, og er tað enn í teimum smærri kommununum, men hetta er ikki í sama mun galdandi í Tórshavnar kommunu. Kommunurnar í Føroyum eru, í stóran mun, á veg til at fáa sama leiklut sum í hinum Norð-anlondunum, har tað í stórri mun eru kommunurnar og ikki landið, sum røkja tær uppgávur sum beinleiðis viðvíkja borgaranum.

Soleiðis eru vit øll við til at figgja t.d. barnaansing-arókið yvir skattin, uttan mun til um hin einstaki hevur børn ella ikki, á sama hátt sum vit øll gjalda fyri almenn parkeringspláss, svimjuhylar og burturbein-ing av vespum.

Hetta nýtist sjálvandi ikki at vera so. Tað hevði eisini borið til at góldið brúkaragjald fyri nógv

avgerðir, hesin politikkur, sum borgarin merkir í ger-andisdegnum.

Leikluturin hjá tí almenna

Eins og í landspolitikkinn-um, eru tað í kommunal-politikki ymiskar áskoðanir um hvønn leiklut tað al-menna skal hava. Summi meina, at tað almenna skal hava so lítlan leiklut sum møguleigt, og heldur lata tað upp til borgararnar og tann privata marknaðin at loysa uppgávurnar. Onnur halda, at tað almenna skal verða virki og tryggja øllum borgarum tænastur á sam-haldsføstum grundarlagi.

Soleiðis eru vit øll við til at figgja t.d. barnaansing-arókið yvir skattin, uttan mun til um hin einstaki hevur børn ella ikki, á sama hátt sum vit øll gjalda fyri almenn parkeringspláss, svimjuhylar og burturbein-ing av vespum.

Hetta nýtist sjálvandi ikki at vera so. Tað hevði eisini borið til at góldið brúkaragjald fyri nógv

Men longu í dag hevur hugsjónarpolitikkurin, flokkspolitikkurin, nógv at siga. Um tú heldur tað hava týðning at hava eina vælút-bygda almenna ferðslu, so mást tú velja flokkar og politikkarar sum leggja dent á almenna ferðslu.

Á sama hátt er tað ein politísk og hugsjónarlig av-gerð, um býráðið skal seta krøv til bygging fyri at tryggja ávíst støði, ella um hvør byggiharri skal sleppa at gera sum hann vil, eins og tað mangan tykist í dag. Tað eru eisini politiskar avgerðir, sum gera av, um vit hava eina nóg væl mannaða umsiting, um vit leggja í at arbeiða virki við umhvørvispolititikki, bú-staðarpolitikki, sosialpoli-tikki o.s.fv.

Tórshavnar kommuna hevur eina figgjarætlan sum javnvirgja við knappa hálva milliardi. Her eru hundræðtals milliðnir krón-ur sum verða raðfestar í kommununum eftir polit-iskum hugsjønum. Og hví ikki. Eg haldi tað er lógið at hugsa sær, at flokkar sum

brenna fyri einum hvørjum øki í landspolitikki, skuldi slept endanum tá sama øki verður viðgjørt í kommun-unum.

Kommunalur vinnupolitikkur
Fyrr vóru kommunurnar ógvuliga virknar í vinnu-politikki, alt ov virknar. Tær áttu í flakavirkjum og skipum, og royndu á tann hátt at skapa livilíkindi í kommununum. Tað ber ikki til longur. Kommunurnar leiklutar í dag er heldur, at skapa karmar fyri einum góðum vinnulívi. Eisini á hesum øki eru flokkar og politikkarir ójavnir á máli um, hvønn leiklut komm-unan skal hava, og hvørja vinnuliga menning birtast skal uppundir. Tjóðveldis-flokkurin meinar, at ein tann besta vinnuliga menningini fæst í býum har fólkið trivst. Tað vil siga at býurin skal skipast menniskjailiga, hugnin skal ikki víkja fyri virkjum, og fótgangarir og súklandi skulu ikki kroystast burtur av tungari ferðslu. Men ein livandi býur er eisini ein virkin býur. Sjálvandi skal vinnan hava góðar karmar, men vit skulu tora at seta vinnuni krøv, og vit skulu hava dirvi altíð at leggja størsta dentin á trivnaðin.

Tað er í tí øllum býráðs-politikki ein spurningur um hvønn leiklut tað almenna skal hava. Borgarligu flokkarnir halda fyri, at tað er vinnulívið sum heldur øllum samfelagnum uppi, tí at tað nú eru fleiri barna-garðsbørn í mun til vøggu-stovubørn. Starvsfólka-normeringin á stovnunum er hækkað munandi hesi 20 áriní, so viðurskiftini eru væl betur nú, enn tey vóru fyri 20 árum síðani. Annars hevur Dagstovnurin í Hoy-vík somu normering sum hinir stovnarnir í kommun-uni.

Nevnast kann, at um-støðurnar á dagstovnunum í Tórshavnar kommunu eru betur enn í fleiri av okkara grannalondum, bæði við-víkjandi bygningum og starvsfólkanormeringum, so tað er ikki rætt, tá sagt verður, at kommunan ikki vil rinda tað, sum tað kostar at byggja og reka ein góðan stovn.

Tórshavnar býráð vil framhaldandi tryggja børn-um, foreldrum og starvs-fólkum eina vælvirkandi barnansingarskipan, sum skapar trivnað og menning.

Biðilistin burtur og hvat so?

Starvsfólkið á Dag-stovninum í Hoyvík

Eftir at hava hoyrt bý-ráðsformannin, Jan Christiansen, úttala seg í Útvarpi Føroya um, at biðilistin er burtur, vilja vit gjarna gera nakrar viðmerkingar.

Vit fegnast um, at býráðið hevur raðfest at fáa fleiri stovnar, og at man hevur sett sær sum mál at fáa biðilistan burtur. Vit eru tó sera hørm um mátan, býráðið hevur valt at røkka hesum málum.

Tað andur okkum, at ongin setur spurnartekin við, **hvussu** Tórshavnar Býráð hevur fingið biði-listan burtur.

Hóast fleiri stovnar eru bygdir, hevur býráð-ið óbeinleiðis trýst nakr-ar stovnsleiðarar at taka fleiri børn inn, enn nor-meringin og trygðin loyvir.

Víkir man frá van-ligum mannagongdum og ásettum normum, bert fyri at røkka sínum vallyftum?

Eitt nú eru stovnar ið hava havt eina áseting í 20 ár, sum nú bráðliga verður broytt. Hvussu ber tað til, at tað í ár rúmast fleiri børn inni á stovnunum enn undan-farin ár? Ella hvussu kann ein nýggjur stovn-ur hava eina áseting í fjor, og eina aðra í ár?

Hvussu kann man, sum starvsfólk víta, hvørjar treytir, man er settur undir? Eisini hevur býráðið broytt vøggustovu-ald-urin til 2 1/2 ár - ístaðin fyri 3 1/3 ár! Hetta førir við sær, at býráðið sparir nógvar pengar. Spurn-ingurin er bara, hvat hetta hevur at siga fyri børnini. Tað undrar okkum, at býráðið velur at gera so stórar broytingar uttan at

tryggja sær at tørvurin hjá børnunum verður settur í hásæti. Eftir okk-ara tykki er tað stórus munur á at vera 2 1/2 ár og 3 1/2 ár.

Nógv børn sum eru millum 2 1/2 og 3 1/2 ár brúka bláu og hava tørv á at sova um dagin. Tey hava trupult við at lata seg úr og í klæðir sjálvi, og hava tørv á tættari vaksnum sambandi enn børn, sum eru eldri. Ikki øll børn í hesum aldri hava eitt nóg gott mál til at kunnu siga, hvat teimum tørvá og hvørji ynski tey hava. Tey hava ikki bindindi at sita og lurta, ella fata tá felags boð verða givin. Ferðin er ein onnur í barna-garðinum og kappingin er ógvuliga hørð um tey fáu vaksnu, sum eru í barnagarðinum. Eitt nú er tað uml. 1 vaksin til 3,3 barn í vøggustovum, ímeðan tað í barna-gørð-um er uml. 1 vaksin til 6,8 barn.

Tí meti vit hesa broyt-ing vera pedagogískt óforsvarliga, um hugsað verður um ta sunnu menningina og trivnaðin hjá barninum. Vit víta, at Tórshavnar Býráð hevur ein trivnað-arleiðara, men vit kundu hugsað okkum at víta, hvørja uppgávu hesin leiðarin hevur. Eftir okk-ara tykki verður als ikki tikið støði í trivnaðinum - hvørki hjá børnum ella vaksnum, ið hava sín gerandisdag á hesum stovnum!

Vit pedagogar og hjálparfólk, sum eru um hesi børnini í gerandis-degnum, vilja við hesum gera vart við, at tað ikki er nøktandi at byggja fleiri stovnar, um man ikki vil raðfesta at gjalda fyri tað, sum tað kostar at skapa trygd og trivnað á hesum stovnum.

Vit pedagogar og hjálparfólk, sum eru um hesi børnini í gerandis-degnum, vilja við hesum gera vart við, at tað ikki er nøktandi at byggja fleiri stovnar, um man ikki vil raðfesta at gjalda fyri tað, sum tað kostar at skapa trygd og trivnað á hesum stovnum.

aðurin yvirhøvar er bestur. Har sum arbeiðsfólk fáa møguleikar at búgva sum tey ynskja, har sum barna-ansingarøki er væl skipað, við tørvinum hjá barninum í sentrum, har sum skúlarnir eru góðir og vælútgjørð-ir, har sum mentunarlívið hevur góðar karmar at mennast, har sum góðir karmar eru fyri fritíðar-virksemi fyri bæði børn og ung, og har sum børn, vaksin og gomul kunnu ferðast trygg. Alt umstøður sum krevja politiska støðu-takan.